

FRANCOSKA STRAHOVLADA V ZASEDENEM OZEMLJU

Angleški komisar Lige narodov je izjavil, da je vlada Francozov v Saar dolini naravnost tiranska in da so uveljavili nesramne dekrete. — Prave naroda omalovaževane. — Člani komisije nimajo niti pojma o svojih dolžnostih.

Poroča John Balderston.

LONDON, Anglija, 8. marca. — V pismu, katero je spisal R. D. Waugh, ki je bil tri leta in pol angleški zastopnik pri vladajoči komisiji v Saar dolini, so presenetljive obdolžitve proti francoski vladi v Saar dolini, ki je bila uveljavljena pod pokroviteljstvom in vodstvom Lige narodov.

Pismo je vključeno v memorandum, katerega je sestavila tukaj neka visoka oseba.

Angleški minister za zunanje zadeve Austen Chamberlain je povedal poslanski zbornici, da bo podpiral zopetno imenovanje M. Raulta, francoskega načelnika vladajoče komisije v Saaru, ko bo prišla prihodnji teden zadeva pred svet Lige narodov v Ženevi. Chamberlain je tudi proslavljal delovanje Raulta.

Angleška izprememba v fronti glede Saar doline je posledica kupčije, sklenjene med Chamberlainom in francoskim ministrskim predsednikom Herriotom.

Sir Eric Drummond, član sveta Lige narodov ter njen generalni tajnik, je za to, da se Raulta odstavi. Chamberlain pa je obljubil, da bo podpiral njegovo zopetno imenovanje in sicer proti obljubi Herriota, da bo bolj zmeren glede težkoč, tikajočih se nemških oboroževanj.

Memorandum je krožil privatno med tukajšnjimi ministri. Naslov memoranda se glasi: — Vlada v Saaru. — V uvodu je naslednje obvestilo:

— Mr. R. D. Waugh, večletni župan Winnipega, je bil eden prvih članov, imenovanih v svet Lige narodov pri vladajoči komisiji v Saaru.

— Mr. Waugh ni imel prej nikakih stikov z evropsko politiko. Verno je skušal izvesti svoje dolžnosti v duhu mirovne pogodbe. Resigniral je po treh letih in pol ter je sedaj v vladni službi v Manitoba.

Besedilo memoranda je naslednje:

— Zaupno. V odgovor na pismo, v katerem je bil vprašan za mnenje glede vlade v Saaru, je pisal Mr. Waugh iz Winnipega dne 29. januarja tekočega leta:

— Vprašate me za moje mnenje glede oblike vlade v Saar dolini. Brez obotavljanja izjavljam to, o čemur sem bil vedno prepričan, da bi bila oblika vlade, katero se je nameravalo uveljaviti v mirovni pogodbi, uspeh in kredit za Ligo narodov.

— V utemeljitev tega svojega mnenja se domneval, da bodo trije imenovani komisariji nepristranski, dalekovidni in verni možje, ki bodo upoštevali duha mirovne pogodbe ter duha, v katerem je bila ustanovljena Liga narodov.

— Če bi bila komisija sestavljena iz mož izbranih na temelju njih zmožnosti, da trezno prouče in rešijo probleme teritorija, iz mož, ki bi neomajno vztrajali, da se izvede mirovna pogodba v duhu in po črki, bi bila taka vlada prav tako uspešna kot katerakoli druga vlada ter bi bila po mojem mnenju najbolj primerna za ta teritorij.

— Po mojem mnenju bi se ne smelo poveriti te komisije niti Francozom, niti domačinom, temveč popolnoma nepristranskim.

— Vprašali ste me za mnenje, kako je večina komisarjev sprejela odgovornosti, ki so jim bile poverjene. Tekom treh let in pol svojih stikov z vlado v Saar dolini, sem postal od dne do dne bolj prepričan, da so bili francoski člani komisije odvisni od francoskega zunanjega urada v opravljanju svojih dolžnosti, neglede na določbe mirovne pogodbe ter pravice prebivalstva.

— Večina članov komisije ni imela nikdar pravega pojma o svojih dolžnostih napram Ligi in prebivalstvu Saar doline. Liga pa je bila očividno

DRUŽINA NOVEGA POLJEDELSKEGA TAJNIKA

Novi poljedelski tajnik William F. Jardine s svojo družino.

SOVJETI NAJ POMIRIJO ANGLIJO

Sovjeti so bili pozvani, naj ublažijo Anglijo, ki je še vedno najbolj vplivna sila. — To je povedal Čičerin eksekutivnemu sovjetskemu svetu. — On sluti tudi razkol med Anglijo in Združenimi državami. — Ameriška politika na Kitajskem bo mogoče povzročila antagonizem.

TIFLIS, Georgia, 6. marca. — Minister za zunanje zadeve Čičerin, ki je govoril pred sovjetskim kontrolnim eksekutivnim komitejem tukaj, je izjavil, da je ostala Anglija še vedno najbolj vplivna sila, v vojaškem in finančnem oziru, da pa se poraja nov faktor iz vedno rastočih aspiracij angleških dominijev za samodoločbo.

Ti dominiji, — je rekel, — ne želijo, da bi se jih potegnili v vprašanja, ki jih ne brigajo ter zro sovražno na sovjetsko politiko enakosti narodnosti in plemen.

Rekel je nadalje, da je bilo opaziti gotov razkol v odnosih med Anglijo in Ameriko, povzročen od navedenega vodstva ameriške politike na Kitajskem. Ta politika, — je izjavil, — se oddaljuje od politike drugih sil v tem, da si skuša pridobiti simpatije kitajskega naroda.

Trdil je, da so bili Francozi vznemirjeni vsled razvoja sovjetskih odnosov s Turčijo in Orijentom. Francija, — je rekel, — se oborožuje in v bližnji bodočnosti so možna presenečenja.

Nemčija, — je pojasnil, — je odločna v svoji želji, da dobi stabilne enakosti sporazuma z velikimi silami ter bo vedno spoznavala potrebo varnosti svojega iztočnega zaledja. Predpogoj tega pa je francoski-nemški ekonomski sporazum.

Glede Anglije je izjavil Čičerin, da ni bila nobena druga dežela v konfliktu s sovjetsko vlado glede tako številnih točk kot ravno Anglija. Rekel je, da je treba vzporediti resen poskus, da se sklene dogovor z Anglijo, kajti neskončne razprave se morajo končati ali z vojno ali pa z dogovorom in sovjetska vlada si želi miru in sporazuma. Trdil je, da je Rusija še vedno pripravljena za pogajanja.

Čičerin je rekel, da so odnosi sovjetske vlade z Italijo prijateljski.

brez moči, da bi zadržala, zmanjšala ali izločila francosko aroganco in avtoriteto.

— Od prvega početka mi je bilo jasno, da so francoski, belgijski in danski člani komisije odločno pro-francoski. Danski član je bil enostavno pečat v rokah ostalih dveh komisarjev. Nicesar ni vedel o biznesu ter preživel večino svojega časa v Parizu. Ni se zanimal za svoje delo, pač pa potreboval dosti denarja.

Obdolžitve, dvignjene proti saarski komisiji, so bile že dolgo znane političnemu svetu in jasno je, da so bile nemške pritožbe povsem upravičene.

Obdolžitve, dvignjene proti saarski komisiji, so bile že dolgo znane političnemu svetu in jasno je, da so bile nemške pritožbe povsem upravičene.

Obdolžitve, dvignjene proti saarski komisiji, so bile že dolgo znane političnemu svetu in jasno je, da so bile nemške pritožbe povsem upravičene.

Obdolžitve, dvignjene proti saarski komisiji, so bile že dolgo znane političnemu svetu in jasno je, da so bile nemške pritožbe povsem upravičene.

Nova japonska postava sprejeta.

Japon. poslanska zbornica je sprejela predlog, koje namen je omejiti delovanje komunistov. — Parlament je bil tekotom seje strogo zastražen.

TOKIO, Japonska, 8. marca. — Predloga za ohranjenje mira, drugače znana kot proti-boljševiška predloga, ki določa zaporne kazni za skoro vsako obliko komunistične agitacije, je bila večeraj sprejeta v poslanski zbornici. Ves dan je bilo parlamentarno poslovanje močno zastraženo od policije. Nova postava ima namen ustaviti komunistično propagando. Vlada uradniki izjavljajo, da je ta postava direktna posledica japonsko-ruskega dogovora.

Burne manifestacije neodobravanja liberalnih in delavskih članov parlamenta so značile debato, ki se je vršila pred sprejemom odredbe.

Postava je skrajno radikalna v svojih odredbah ter določa kazni od petih do deset let ječe. Kot kršenje postave se označuje članstvo v katerikoli organizaciji, ki nasprotuje organskemu ustroju Japonske, razpravo takih stvari na javnih sestankih ter agitiranje v komunistične svrhe.

Vlada zanika, da se obrača nova postava proti prostosti govora, a priznava, da jo bodo izvedli tako proti inozemcem na Japonskem kot proti domačinom.

Nemški socijalisti uničili koalicijo.

Socijalisti so zdrobili sedanjost berlinsko koalicijo ter sklenili nominirati Otto Brauna k o naslednika Eberta.

BERLIN, Nemčija, 8. marca. — Socijalistični voditelji so večeraj zvečer zdrobili nameravano republikansko koalicijo za predsedniške volitve s tem, da so sklenili postaviti svojega lastnega kandidata, Otto Brauna, prejšnjega pruskega ministrskega predsednika. S to akcijo je bil izvršen že dolgo pričakovani razkol v republikanskih vrstah.

Ob istem času je bilo objavljeno, da se bodo reakcionarji v kratkem dogovorili glede Stegerwald, voditelja katoliške demokracije, kot skupnega kandidata ljudske nacionalistične stranke ter reakcionarnega krila centruma.

Edino upanje za republikansko stvar bi bil razkol med reakcionarji, vendar pa je malo verjetno, da bi se kaj takega dejansko pripetilo.

Socijalistični voditelji so prišli do svojega sklepa v prepričanju, da bi ne dobil dr. Wiljem Marx, edini možni koalicijski kandidat, podpore delavcev.

Počastitev Masaryka.

PRAGA, Čehoslovaška, 8. marca. — Predsednik Masaryk, veliki mož Čehoslovaške je praznoval večeraj svoj pet in sedemdeset rojstni dan. Senat mu je na posebni seji izrekel svoje čestitke in po celi deželi se je praznovalo den kot narodni praznik.

Masaryk je čestitila delegacija otrok, ki so zastopali različne pokrajine.

REPUBLIKANCI IZBACNILI VSTAŠE

Republikanski voditelji so izbacili pet vstašev v poslanski zbornici in senatu. — Senator La Follette je izgubil mesto načelnika komitejev za meddržavno trgovino in izdelovanje. — Ladd, Frazler in Brookhart so bili trajno odstavljani. — Butler je bil imenovan članom komiteja za zunanje odnose kot predstavitelj Coolidge-a.

WASHINGTON, D. C., 6. marca. — Republikanski voditelji v senatu in poslanski zbornici so vrgli večeraj preko krova ves balas ter očistili stranko vseh vstaških elementov. Republikanska stranka je danes stoodstotno čista.

Očiščevalni proces je bil izveden v organizaciji komitejev, iz katerih so bili izgnani vsi pristaši La Follette. Nekateri so upali, da bo vstašem odpušeno, a če se bodo grešniki vrnili, bodo stavljeni na produkcijo in nikdo jim ne bo priredil, — kot izgubljenemu sinu, — gostije ter zaklal pitane teleta. Ni se znano, koliko časa bo veljala sodba, kajti republikanski voditelji hočejo nekaj prihraniti za bodočnost.

Akcija senata je bila brez rezervacije, a akcija poslanske zbornice pušča odprta majhna stranska vratica.

V senatu so bili La Follette, Ladd in Brookhart obsojeni, a akcija zbornice je bila vzporedna le v slučaju kongresnika Frearja iz Wisconsin, ki je bil sumarično odstranjen z njegovega mesta v komiteju za pota in sredstva.

V senatu so ostali La Follettevi senatorji v svojih starih komitejih a potisnjeni so bili na dno, kot se spodobi možem brez stranke. Poslanska zbornica pa je vstaše popolnoma izbacila iz glavnih komitejev ter jim dovolila igrati manje vloge.

Senatna organizacija je stavila senatorja Butlerja iz Massachusettsa v komitej za zunanje zadeve, v katerem bo daljal izraza idejam predsednika Coolidgea glede zunanjih zadev.

Prejšnji speaker Gillett, ki je izjavil, da noče mesta v nobenem drugem komiteju kot v onem za zunanje zadeve, se je moral zadovoljiti z mestom v judicijarnem komiteju.

Senator Watson iz Indiane je bil imenovan načelnikom komiteja za meddržavno trgovino. To mesto bi bil dobil La Follette, če bi ne postal tekotom zadnje kampanje kriv odpadništva in krive vere.

WASHINGTON, D. C., 6. marca. — Frank Kellogg iz Minnesote je večeraj zjutraj formalno prevzel dolžnosti državnega tajnika.

Hapag ne bo izplačal dividend.

HAMBURG, Nemčija, 6. marca. Upravi svet Hamburg-Amerika parobrodne družbe je na seji, katero je imel tukaj, sklenil, da ne bo objavil nikakih dividend. Zadnje dividende, ki so znašale deset odstotkov, so bile proglašene leta 1913.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$17.30 2000 Din. — \$34.40 5000 Din. — \$85.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspeljala na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE.

200 lir \$ 9.40 500 lir \$22.50

300 lir \$13.80 1000 lir \$44.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspeljala na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trzinu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lirar sedaj ni stalna, menja se večkrat in zato izkazuje, iz tega razloga vam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, odločimo se o ceni tik pred oddajo, ko nam prile poštni danar v roki.

ROKUPILATVE PO BREZJAVNEM PIŠMU IZVRŠUJEMO NAJKAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.

Donar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

25 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4987.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president

Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leta velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za niozemstva za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

EVROPSKE HOMATIJE

Človek bi se moral naglas smejati, ko čita poročila iz Evrope, če bi ne bila stvar tako prokleto tragična.

Znano je, da se niso evropski narodi ničesar naučili tekom zadnje svetovne vojne, da pa so postali že bolj nestrpni, bolj sovinstični ter zaverovani v svoje lastne interese kot si bili kdaj poprej.

Pred par dnevi so se vršili epogajanja med angleškim ministrom za zunanje zadeve, Chamberlainom, ter francoskim ministrskim predsednikom Herriotom. Obnašanje teh obeh priznanih brihtnih glav je naravnost otročje.

Gre namreč za varnostni dogovor med zmagovitimi silami v Evropi, v katerega naj bi bila vključena tudi poražena Nemčija.

Francози zahtevajo na vsak način, da se zavaruje iztočne meje pred nemškim "nasiljem". Pri tem pride v glavni vpostev Poljska, borna, razdrapana država, ki komaj stoji na nogah.

Nemci zahtevajo nekako rektifikacijo meja v Gornji Šleziji, in prvi migljaj glede tega z nemške strani, je spravil Poljake kvišku. Odrediti hočejo takojšno mobilizacijo, ne da bi se brigali za Ligo narodov in druge sile, ki baje nadzorujejo usode manjših narodov ter izvajajo dekrete mirovnih pogodb, sklenjenih po zaključeni svetovni vojni.

Francози nočejo pustiti Poljakov na cedilu. Bog ve iz kakšnih razlogov, a gotovo ne iz humanitarnih in nesebičnih.

Angleži so bolj praktični. Njim gre za lastni dobiček. Nadaljno utrjevanje angleškega imperija in usoda Poljske sta jim je deveta briga.

Jasno je, da bo sklenjen takozvani "varnostni" dogovor, ki pa bo v kratkem doživel isto usodo kot so jo doživeli vsi slični mednarodni dogovori, kajti slednji predstavljajo soglasno z izrazom nemškega kancelarja Bethmanna Hollwega le "cunjo papirja", katero se raztrga ob prvi priliki, ko pridejo interesi posameznih držav navzkriž.

Skrajno čudno in skoro nepojmljivo je stališče Francozov. Človek se ne more izogniti vtisu, da je njih strah pred Nemci le pretveza, s katero skušajo uveljaviti svoje imperijalistične cilje. Razboriti državniki vedo to prav dobro, a nočejo javno dati izraza temu svojemu mnenju, ker je v očeh sveta Francija še vedno svobodomiselnja dežela, dežela slave ali "glorie", dežela velike revolucije, s katero se je pričela nova doba v življenju človeštva.

V resnici pa je Francija prav tako imperijalistična, prav tako kramarska ter zaverovana v svoje lastne interese kot je naprimer Anglija.

Obe imata napake, katerih sploh ni mogoče izbrisati, k večjem s propadom držav samih.

Obe sta zaljubljeni v same sebe. Vse, kar nasprotuje njih interesom, je po njih mnenju tudi sovražno blagobitu človeštva.

To smo najboljšje izprevideli tekom opijske konference na kateri so ameriški delegati predlagali, naj se poponoma iztrebi kupčija z opijem.

Angleži so bili seveda takoj proti ameriškim predlogom in njih naziranje je zmagovalo. Amerikanci so se morali umakniti s konference.

Seveda ni tudi nastop Amerikancev tako človekoljuben kot izgleda, a značilno je, da so nasprotoval ameriškim predlogom — in sicer odločno, — vse države, z izgovorom, da ni mogoče preko noči odpraviti uporabe opija in drugih omamljivih sredstev.

Francija je že od nekdaj predstavljala zgago med evropskimi narodi vsled svojih poskusov, da se polasti vrhovne kontrole nad Evropo. To je bil tudi temeljni vzrok svetovne vojne, poleg zavisti Anglije, ki je zrla z nevošljivimi očmi na razvoj nemškega imperija.

Tudi v sedanjem času onemogočajo Francozi uveljavljanje resničnih mirovnih razmer, in najbrž ne bo dolgo, ko se bo izpolnil nad njimi starodavni rek:

— Kdor seje veter, bo žel vihar.

Dopisi.

Barborton, O.

Neizogibna smrt se je oglasila pri družini Kaluža. Dne 26. februarja je pretrgala nit življenja 3 mesece staremu sinčku. Pogreb se je završil po katoliškem obredu dne 28. februarja tu v slovenski cerkvi. Vzrok smrti je bil prehlad.

Anton Kaluža je naročnik Glasa Naroda, in vsa družina spada k društvu sv. Martina, št. 44 J. S. K. J. Družini izrekamo naše sožalje.

Delavske razmere so tukaj v barbertonski naselbini slabe, posebno po livarnah, kjer dela dosti nas Slovencev.

Zasedaj tudi ne svetujem da bi kateri sem hodil za delom.

V zadnjem dopisu sem omenil, da je dosti zanimivega tukaj. To ponavljam tudi danes. Brez zabavnice, edino porok ni bilo nič ta predpust slovenskih, razen ene, katera je bila že v postu. Ker se novi kandidat za zakonski jarem ni hotelo zirati na post, ga je tukajšnji slovenski pr. č. vseeno poročil. Novoporočenec je malo bolj globoko segel v svoj žep, pa je bilo vse O. K.

Krst se tudi tu in tam primeri.

Prod tednom je bil svobodomiselnih rojak prevzel kandidatura za kuma ter nesel novorojenčka v slovensko cerkev. Ker pa naš prečastiti duhoven gre strogo po postavi in pravilih, je kandidata odklonil. Glavni vzrok je bil, da kum ali boter in botra nista poročena po katoliško, ampak le civilno. To je pa jako proti rimskemu čarterju. Ko sem to novico izvedel, nisem mogel razumeti naših barbertonskih svobodomiselnih, da si upajo pred gospoda.

Naj navedem še slučaj rojaka M. P. iz Houston ceste, ki je vsega spoštovanja vreden mož in nad vse priljubljen med rojaki. On vzgaja svoje otroke po katoliško in jih pošilja v katoliško angleško šolo ter spada v faro sv. Augustina. Možak je izostal od svojega dela v tovarni, je nesel svoje na smrt bolno dete v gori imenovano slovensko cerkev. Prečastiti duhoven ni hotel otroka krstiti z izgovorom, da oče ne pripada k fari. Dasi je oče pojasnil vzroke, da je dete nevarno bolno, da se boji da bi umrlo brez krsta, ni nič pomagalo.

Naš prečastiti župnik se ni nič oziral, če bi dete umrlo na potu. — Kamor pripadaš, tam ga krstijo, — rekel.

Vi svobodomiselnici nosite v mrazu in zdrave otroke v cerkvi, pa mislite, da bodo prečastiti kar krstili. Civilno poročeni ne pripadate k cerkvi, in nič ne daste za cerkev. Kje je vaša pamet in razum??

Mogoče mi bo kdo zabrusil: Saj tudi ti ne pripadaš, kaj se hvališ s cerkvijo, ko nič ne daš zanjo. To nič ne šteje.

Priznati je treba, da je naš prečastiti župnik jako priljubljen tukaj med svojimi faran (saj mn sledijo), ker vedno pogruntava kako in na kak način bi se več denarcev dobil. Saj to je njegova dolžnost in glavni kšeft. Jaz nisem proti in tudi dal bi, če bi vedel da bo potem mir s tem natepanjem. Vem pa, da miru ne bo, zato raje od strani opazujem barbertonsko naprednost.

Kaj boste vi doli v New Yorku in v drugih velikih mestih. Vi se ne morete kosati z barbertonsko naselbino. Mogoče si boste mislili, kaj boste pa imeli hvaljuže barbertonske? Kaj bomo imeli? Imeli bomo sv. misijon, ki se prične 22. marca in tudi pride iz Chicago misijonar Kazimir Koverta. Program sv. misijona bo proti listu Glas Naroda in proti Prosveti ter agitacija za Kazimirjev dnevnik.

Vsaki grešnik, ki bo kupil delnico za Kazimirjev dnevnik, bo dobil 599 dni odpustkov od škakeškega Kozma.

John Balant.

Claridge, Pa.

No, naj se pa še enkrat malo oglasim z par vrsticami, da ne bo ravno kdo mislil, da spimo ali kaj podobnega.

Veste pa, da ni pri nas toliko za poročati kot po drugih naselbinah, ker pri nas je vse v redu. Kar pa ni ponavadi sami popravimo.

Tisti sveti pustni čas, je minil, pustil je za seboj posledice kot navadno. Hvala Bogu, zabave je bilo dovolj za tistega, ki jo hoče imeti, kakor tudi za one, ki nekoliko zaviljivo gledajo skozi prste druge, če si tu in tam kaj privoščijo.

Kar se tiče delavskih razmer, so še dosti povoljne, samo nas je preveč. Naravno, da vse tja tišči, kjer se da kaj odtrgati. Posebno v sedanji nezaposlenosti.

Zelo nas je pretresla vest, da se je naš nekdanji tukajšnji rojak Josip Matko v Ohio ponesečil. Pokojnik je bil zelo priljubljen tu in v okolici. Bil je dober goodec, in s svojo zgovornostjo si je znal pridobiti prijatelje vsepovsod, kamor je zašel s svojo harmoniko. Bil je delavec tudi na društvenem polju. Ustanovil je tu društvo št. 7 S. N. P. J. in J. S. K. J. in sodeloval je tudi pri drugih. V času štrajka leta 1910—11. je bil zelo delaven za našo stvar, kar so mu pa pozneje mnogi zamerili, češ, da nas je on spravil na štrajk, katerega smo izgubili. V tem je bil popolnoma nedolžen.

Vzroki za štrajk so bili takrat povsem drugi, kot zadnjic 1922, in ljudje so takorekoč sami od sebe stopili v štrajk v protest proti premogarskim pijavkam v Westmoreland Co.

Po štrajku se je moral izseliti iz naselbine, kar je bilo seveda po godu tukajšnjim premogovnim lastnikom, samo da se je zmazal iz kraja eden, ki jim je bil trn v peti. Še potem, če se je slučajno vrnil v naselbino k prijateljem na obisk, so se zanimali zanj in spraševali, kje in pri komu je bil. Sedaj jim je spod nog.

Slovenci smo z njim izgubili dobrega zagovornika delavcev in tudi umetnika v igranju na harmoniko. Bodi mu ohranjen trajen spomin in lahka naj mu bo ameriška zemlja! H koncu naj še omenim, da bo dopis bolj popolen, da na društvenem polju dobro napredujemo, napredek mi velik, toda razmeram primeren.

Poročevalec.

Odlikovanje Hinka Nučiča.

Z ukazom ministra prosvete je odlikovan z redom sv. Save IV. vrste rojak Hinko Nučič, režiser narodnega gledališča v Zagrebu.

Poučen izlet v Atene.

Društvo zgodovinarjev na beograjski univerzi priredi ob letošnjih velikonočnih praznikih izlet v Atene v svrhu upoznanja ostanov stare grške kulture. Izletniki posetijo tudi Sveto goro.

Najboljša igralka golfa.

Slika nam predstavlja Miss Glenno Collett, ki je najboljša igralka golfa. Doma je iz Providence, R. I.

Peter Zgaga

Ebertov naslednik je postal dr. Simons kot. Začasni predsednik nemške republike.

S Simonsom so vsi Nemci zadovoljni. Edinole kajzer je jezen, ker ga niso vprašali za svet, kdo naj upravlja posle nemške republike.

Iz zadnje statistike je razvidno, da je na svetu dosti več žensk kot pa moških.

Zato je tudi na svetu toliko brezpotrebnege klepetanja.

Kot je sporočil dopisnik, bo priredil Koverta misijon v Barbertonu.

Treba po sebnega misijonarja s posebnimi dovoljenji in žegni, ki si bo upal Koverti grehe odpustiti.

Brooklynski rojak me vprašuje: Bog ve, v kateri cekev se bodo z Bogom spravili tisti, ki so pobirali denar za brooklynsko cerkev?

Iz Zagreba poročajo, da je voditelj hrvaške seljačke stranke Stjepan Radić še vedno zaprt in da se mu v zaporu dobro godi. Na razpolago ima dobro hrano, vino in tamburico.

Jugoslavija je res čudna dežela.

Kdor agitira za njeno razcepiljenje, je deležen dobre hrane, vina in strehe nad seboj.

Nekateri narodni delavci, ki so s svojimi naporji povspešili ujedinjenje ter pomagali stvoriti jugoslovansko domovino, pa takorekoč gladu umirajo.

Rojak se je pripravljaj na sve ti zakon. Dan pred poroko ga sreča prijatelj ter mu reče:

— Čestitam ti, to je najsrečnejši dan tvoje življenja.

— Hvala, hvala, — mu je odgovoril ženitovanjski kandidat. Samo zmotil si se. Jaz se nisem danes poročil, ampak šele jutri se bom.

— Ravno zastranega pravim, da je danes najsrečnejši dan tvojega življenja.

Človek je velik materijalist. Bilo je lansko leto baš ob tem času. Dve rojakinji z daljnega Zapada sta se me spomnili ter mi je vsaka poslala svoj dar.

Iz Californije sem dobil šopek posušenih šmarnic, iz Oregon City pa dva para kranjskih klobas. Obojega sem bil prisrčno vesel.

Toraj ob obletnici se z veseljem spominjam one iz Californije, prisrčno pa pozdravljam rojakinjo iz Oregon City ter jo prosim, naj se še kaj oglasi.

Bog ve, če se bosta kdaj združili Bolgarska in Jugoslavija?

To bo le tedaj mogoče, ko bo v Jugoslaviji malo manj srbstva in na Bolgarskem malo več jugoslovanstva

Bivši ameriški državni tajnik Hughes je odpotoval na Bermudo. Pravi, da potrebuje počitka.

Zadnja štiri leta bi se moral možak v pisarni državnega tajništva vendar dovolj odpočiti.

Neki rojak me vprašuje, če je Etbin Kristan še živ ali če je podlegel milijon-dolarskemu fondu.

Rojaku bi svetoval, naj se obrne naravnost na kraljevsko vlado v Beograd.

Kraljevska vlada namreč upravlja vse jugoslovanske republikanske posle s Kristanom vred.

Priprostim ljudem v domovini povzroča cirilica skoro iste težkoče, kot jih jim je povzročal pred vojno in med vojno Nemčija.

Položaj se v splošnem ni izpremenil.

Če pred vojno nisi znal nemščine, nisi imel kredita pri cesarski gospodski.

In če danes ne znaš cirilice, ti pri vsaki priliki odreka jugoslovanstvo.

KORIST PRISTNEGA MEDU

Preden so poznali trani in pesni sladkor, je bil med pri revežih in bogatih v velikih čišlih. Saj je bil tedaj znan kot edino sladilo za jedi in pijače in vobče znano ljudsko zdravilo v najrazličnejših boleznih. Po iznajdbi sladkorja pa je med počasi izgubljal svojo veljavo v veliko škodo ljudskega blagostanja.

Med, zlasti točenec (s strojem izcejen med), ali med v satovju, je prvovrstno živilo, ker se izpremeni po zavžitju ves brez ostanka direktno v kri, ki jo čisti. Poleg tega ogreva telo in mu daje moč. Jako pomirjevalno vpliva na živce. Ako ne moreš spati, zavžij zvečer par žlic finega medu. Uspeh gotovo ne izostane. V prejšnjih časih so priporočali znameniti zdravstveni med kar najtopleje, ker so bili priperičani o njegovi veliki dobroti. Prav nič ne bi škodovalo, ako bi se danes oglašil kak zdravnik ter ga priporočil. Prepričan sem, da bi uživanje naravnega medu izdalo več nego kak drag sirup pri otrokih, ki imajo dušljivi kašelj.

Med je dušika prost. Vsebuje pa mnogo ogljikovih hidratov, ki tvorijo gonkoto in maščobo, kar je važno zlasti za otroke in stare ljudi. Ker ljubijo slaščice, kupujejo jim rajši pristen med nego bonbone dvomljive vrednosti. Med pospešuje tudi prebavo. Zato priporočajo zavžiti po jedi par žlic te nebeske hrane. V letnem času mi nobena pijača ne ugasi žeje prej nego sveža voda, ki ji primešam par žlic medu.

Pametne matere namažejo z medom kruh in ga dajejo svojim ljubljnim malčkom. Naj bodo prepričane, da jim krepe s tem mišice in pospešujejo rast kosti. Pa tudi kavo, mleko, čaj, močnate jedi slade z medom namesto s sladkorjem in s tem mnogo pripomorejo k zdravju svojih otrok.

V naprednih deželah kakor v Švici, Franciji, Angliji, Nemčiji, Ameriki, kjer je čebelarstvo visoko razvito, uživajo redno med pri zajtniku dojučniku in "malei". Na iztoku velja še danes med za najvišji in najsajši užitek, zlasti pri Arabelhi, ki so naravnost strastni uživaleci medu, ker ga smatrajo za najčistejšo rajsko jed. Ali niso tudi Izraelci hrepenci po obljubljeni deželi, kjer sta se edila med in mleko?

Ker je torej pristen, naraven med poleg mleka najzdravejše živilo zlasti za starejše dojenčke, otroke, doječe matere, bledične, slabokrvne deklce, za stare in slabotne ljudi resnični življenjski balzam, zato kupite in jejte ga redno, a pametno in zmerno.

Jejte pa le čist, pristen med, točenec-med v satovju in nikar ne kupujte pri raznih medicinskih medenega "šmira", ki je iztisnjen iz satovja, včasih s čebelami in zalego vred, nesnažen, brez lepe barve in dobrega finega okusa. Tak med pač nima nikake zdravilne vrednosti.

OTON HABSBURSKI

Grof Józef Karoly ki se je mudil v Lequitiiji na Španskem, kjer se nahaja bivša cesarska Zita s svojo rodbino, je svojim znanem prijateljem, ki so se informirali o stanju pregnanih Habsburžanov, podal to-le izjavo:

Študiral sem razmere žitine rodbine in opazujem dogodke pri nas na Madžarskem. Legitimisti nimamo namena izzvati državni prevrat posredstvom puča. Na restavracijo Habsburžanov tem potom sploh ni misliti. Kralj Oton, ki sploh se ni kronar, bi mogel zasesti prestol, samo če bi se narod za to izrečno izjavil. Mi tudi ne bomo pripeljali dečka na Madžarsko v aeroplano. Mladi kralj, je dejal Karoly dalje, študira vse predmete, izvenemško slovensko zgodovino, v madžarskem jeziku in se uri tudi v hrvaščini. Češćine pa ne zna in se je ne uči. Poleg madžarsčine in nemščine, govori tudi francoski. Jaz sem govoril z Otonom v madžarskem jeziku. Ko sem ga prosil, naj se posluži kakega drugega jezika, ker so navzoči tudi taki, ki madžarsčine ne obvladajo, je odgovoril: "Vi ste Madžar, in jaz sem Madžar, zato je prav, da govoriva med sabo madžarsko. Tisti, ki te ga jezika ne razumejo, naj se ga po gredo učiti."

S tem stavkom dela sedaj Karoly med svojimi rojaki razpoloženje za mladega Habsburžana.

Zitina družina porabi vsak mesec desetstotisoč petst denarja. Ta svota ji je popolnoma zadošča, da izhaja skromno, toda vendarle dostojno, kakor se spodobi družini, ki ima aspiracije na madžarski prestol.

Pozabljeni pisci.

Francoska pošta uprava ugotavlja, da se oddaja na stotisoče pisem brez naslova. Tri četrtnine jih je, ki ne nudijo, tudi ako se odpro, ničesar, iz česar bi se dalo sklepati na odposiljatelja. Še bolj neverjetno je veliko število pisem brez naslova, v katerih se pošilja denar. Prepovedano je namreč pošiljati denar v navadnih pisemih ki jih država, ako jih zaloti, zapleni, seveda z vsebino vred. Zadnja leta se je obogatela francoska državna blagajna za dobrih 18 milijonov frankov samo z breznaslovnimi pismi, v katerih so ljudje pošiljali denar, v enem primeru celo nad 10.000 frankov. Pozabljenost se je v tem primeru pač hudo maščevala.

Jubilej slovenskega novinarja.

Duševno svež in fizično čvrst praznuje Franjo Pirc, novinar v Mariboru, 25-letnico svojega stalnega delovanja kot novinar. Bil je deloma urednik, deloma sodnik vseh predvojnih in mnogih povojnih slovenskih listov in periodičnih publikacij.

VELIKA NOČ - PRAZNIK PIRUHOV IN "ŽEGNA"

gotovo vzbuja rojakom blage spomine na dom. Zeleli boste Vašim sorodnikom in prijateljem, da proslavijo praznik odrešenja na prijeten način, a tej želji daste najlažje duška, ako jim naznanite, da ste se jih spomnili s kakim denarnim darilom.

Da bo imelo Vaše darilo zaželen učinek, obrnite se pravočasno na nas.

Priporočamo se Vam za pošiljatev takih daril bodisi v dolarjih, dinarjih ali lirah. Pošiljateve izvršimo po znanih zmernih cenah.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687.

Fr. Milčinski:

Ptički brez gnezda.

(Nadaljevanje.)

Nanča je stanovala v rajnkoga gospoda Antona sobi; klečalnik z razpečom in knjižnica v okviru nerabljenih stranskih vrat sta še spominjali nanj. Pri oknu so visle tri kletke s kanarčki, ščinkovci in drugim pojočim drobižem, v čigar reji je bila Nanča do onkraj Gradaščice priznana strokovnjakinja. Dišalo je v sobi po suhih rožah in po starih knjigah, po ptičkih in po terpinu.

"Ta-le brinjevec sem ti prinesla," je rekla Koemurjeva za uvo, "malo ga je, pa je dober. Včas pomaga."

"Pomaga," je pritrdila Nanča. Nekaj premajhna se ji je zdela steklenica, zlasti v primeri z vsakim posetom sestre. "Saj sem več bolna kakor zdrava. Tebi se dobro godi, rdeča si in debela..."

"Še norca si delaj iz mene! — Moja ljuba sestra, če bi vedela, kako živim... Od enega dne k drugemu ne vem, ali bom kaj kosila, od kod in kaj. Zdal bom pa kmalu še brez stanovanja."

"Hohoho," se je grohotala Nanča, "kdo ti bo verjel, ko imaš moža, imenitnega, da ga vsa Korenova družina ni vredna. 'Nanča, čista norčeva Nanča,' je rekel, 'bi si lahko oblikovala vseh deset prstov, če bi dobila tudi le takega moža, kakor je peti mojega škornja' — tako je rekel tvoj mož. Ali ni res? Tako visok je gospod."

"Kaj bi gonila vedno tisto! Da sem imela takrat to pamet, ki jo imam danes, veš, da ga ne bi bila vzela. — Vsega tudi nisem sama kriva. Ali si čisto pozabila, kako je bilo pri nas, kako se je nama godilo — brez mame, brez ljubčih — kakor dvema ptičkom brez gnezda? Ni čudo, da sem se mlada in neumna oklenila človeka, ki mi je prvi dal prijazno besedo. Če bi mama živela, vse bi bilo drugače. Nikar mi ga zmeraj ne očitaj! Jaz trpim in ne ti in ni majhno moje trpljenje. — Ali ga zagovarjam? Sama vem, kakšen je. Rečila bi se ga rada... Ti mi pomagaj, ljuba sestra!"

"Kako ti bom pomagala! Ali kaj imam? Ali hočeš kanarčka?"

"Pod stroho me vzemi, mene in Stanka!"

"Stanka, ta evet, da mi bo štrpbončje kradel! Pa še kame ne mi luča pod noge. Tista tvoja Mici tudi ni nič boljša. Včeraj sem jo videla, spremljevalca je imela, gospoda soldata, in vstran je pogledala, ko me je srečala. Seveda sram jo je bilo tete."

"Puneča ima slabe oči, morebiti te ni spoznala. — Pametna bodi — ali naj na česti poginem? Sobi- ca pod stroho je prazna..."

"Ata ne pušče. Ali se jim naj zamerim? Da se mene vržejo iz testamenta, kakor so rekli, da bodo tebe? Ne boš, pa če si stokrat moja sestra."

"Nanča, bolj se delaš hudobno, kakor si! Niti samjalo se ne bo a-tu, da sem v hiši. In vso večnost menda vendar ne bodo kuhali svoje jeze name. — Skrivala se jim bova, jaz in fant..."

Pršla je bila po ukazu svojega moža, da s hinavstvom in zvijačo izvede možjeve naklepe. Ali spomini na mamo, na žalostne dni mladosti, na sramoto in trpljenje poleg moža so zmagali, solze v očeh so pričale, da ji prošnja prihaja iz srca. Za roko je držala sestro Nančo in ihtela.

Nanča pa je zamakala oči in premislila, kako bi najuspešneje prekinila in končala razgovor, ki se je tako lepo pričel z brinjevcem in je zdaj krenil na polje, kjer se Nanča ni nameravala namakniti niti za las; prečivo so ji bili v spominu časi, ko je tod-le po hiši rožantil in strahoval divji Koemur, da si nikdo ni bil svest življenja, sestra, njegova žena, ga je pa še zagovarjala. — Buliti so ji pričnile oči, odpirala je usta, kazalo je, da poče po načinu do- kazovanja, ki mu je bila najbolj všeč, po kričanju.

Pa ji ni bilo treba. Prišlo čilo ji

iz dvorišča se je začel krič in jok in lajal in tulil je pes.

Koemurjeva je planila k durim, "križi božji, moj fant!" — in ko jih je odprla, že je planil v sobo Stanko, ves preplašen. Hitro je zaloputnil dur; s solzami v očeh, še ihtel in tresoč se od strahu, jih je tišal, zunaj je hropel in grčal razdraženi pes.

Komaj pa se je deček čutil varnega, že je zopet našel pogum in podjetnost. "Mama, daj mi palico iz kota, ga bom po goben!" Odprl je malo duri, toliko, da je skoz ozko odprtino lahko podražil psa "kš kš," pes je zalajal, Stanko pa veselo zavrnil — niti časa ni imel, da si obriše solze.

V kotu je res stala palica z železno ostrijo na koncu. Nanča jo je jemala s sabo na svoja pota; trdila je, da zato, da se brani hudih ljudi in še hujših zverin; enkrat je malo manjkalo, da ni videla gada; kakor so pa pravili drugi, zato, da je z ostjo pobirala s tal končke smotki, ki so baje pomagali njenim črevljem do onega nedosežnega bleska in sijaja, ki je šel glas o njem po vsem vesoljnem predmestju.

Koemurjevi se je prvotni strah za dečka izpremenil v ogorčenje. Res je vzela iz kota znamenito Nančino palico, toda v drug namen, nego je želela fant. Ročno je zgrabila sina čez pas in mu pričela brez zaslišanja in sodbe iztrkavati hlače in živo njih vsebino. Vtpala mu je sledeče nauke: "Za nakarnost zanikarna, ali si spet kak me ne luča v psal! Kolikokrat sem ti rekla, da me! Lahko se te povsod boje, ko si takšen. Zdal si sit, ko si nam poizil stanovanje? Le čakaj me, doma jih dobiš še od očeta!"

Fant je tulil: "Mama, ne, ne, ne! Jej, jej, jej! Saj nisem jaz, Milan je." Ker pa je mama predobro poznala svojega sina, da bi na njegove besede odnehal, je izpremenil svojo taktiko in z zobmi pričel hlastati po njej, pa ji ni prišel do živga skoz obleko.

V vzgajalno prizadevanje svoje sestre je zdaj posegla Nanča, ki sta ji odsevala s kočnega obraza prestani strah in rastoča togota. "Mojo palico sem! Z mojo palico ga ne boš pretepala; kakšna pa bo, škoda je palice! Vam se mi poberita! Kakršen sin, takšna mati!"

Koemurjeva je vrgla palico tja po sobi in izpustila fanta, ki je odprl vrata, se prepuščal, da ni več psa, in kakor blisk planil iz sobe in po stopnicah. Lovila je sapa, tako se je bila upejala za sinom. Srd pa se ji je obrnil tudi zoper sestro. "Sram te bodi! Sestra si in me mečeš čez prag — že prav! Še je Bog v nebesih! — Ampak mojega brinjevca tudi ne boš pila!" Vzela je steklenico, ozrla se po sobi, ali je še kaj pozabila, in šla. "Fej te bodi!" je bil njen pozdrav za slovo.

"Maram tvoj brinjevec," je za njo vpila Nanča, "Bog ve, kakšna spaka sta mi noter nalila, saj vem, da komaj čakata, da se vami spravi s pota." — Šla je na dvorišče in z dvorišča nazaj po stopnicah na hodnik in s hodnika spet na dvorišče in do osme ure zvečer, ko se je spravila spat, se je tja v mlačno noč razlegel njen krič, da ji lastna sestra in vsak strežeta po življenju z zastrupljenim brinjevcem.

Milana tačes ni bilo poleg, ko je začel Stanko boj zoper Sultana. Kajti komaj mu je bil utegnil Stanko razkazati svoje nove zasluge: pistolico, tobakiro in posebno večalno steklo in mu razodevati način, kako se da priti v gledišče brez vstopnice, že je prišla domu črevljarjeva in je moral Milan go- ri, da sporoči mami, kakor mu je bilo ukazano. Zgoraj ga je pa pričela služkinja Jera, ki je imela v tej dražini prvo in zadnjo besedo zastpan dečka, in ga ni več pustila nazaj: "Nič nimam rada, če ne pajdašiš s tistim Stankom. Tukaj ostani pri meni, na kruha in pa ki ni bilo treba. Prišlo čilo ji

Jerajeva je bila nestrpna čakala, kdaj se vrne črevljarica; zdaj ko se je vrnila in ji je sin prinesel to vest, se ji pa kar ni več mudilo. To je imelo svoj vzrok. Ločiti se namreč ni mogla od vrat med svojim in Nančiniim stanovanjem — tiho je ondu slonela, svetile so se ji oči, zadovoljno je kazala bele zobe in z nasladi uživala razburjeni prizor v Nančini sobi. Šele ko je bila vsa slavnost tam pri kraju in je čula že zunaj rogoviti Nančo, je zapustila stanovanje, brihko je stekla po stopnicah, kakor bi šela šele šestnajst let, in je smuknila pod obokanim hodnikom na levo do zadnjih vrat — tu je stanoval črevljar Pirc. Pri durih je malo postala in poslušala, potem je potrkala in vstopila.

V kuhinji ni bilo nikogar, pa že je iz sobe pogledala Pirčeva in jo pozdravila: "O, gospa Jerajeva, le noter!" Iz sobe se je slišalo nabijanje in poleg črevljarjev glas: "Le noter, le noter, da bo krajši čas!"

Pri oknu je sedel in delal črevljar, še mlad mož, par let mlajši od svoje žene, zdravih lic, s polno rumeno brado.

Nasproti mu je sedel vajenec Peter, čokrat fant, toda plašen kakor zajec; da je mojster le glasneje izpregovoril, že se je zgenil in v svojo obrambo dvignil roki in glavi tja, kjer sta jo dičili dve izredno veliki, vkraj štrleči ušesi. "Fant je zabit," je o njem trdil mojster, "že zdavnaj bi ga bi zapodil, da nima tako priročnih ušes."

"Kaj pa to?" se je začudila Jerajeva, ko je zagledala v kotu nov, še prazen postelnjak, poleg na tleh so ležale deske za dno. "Ali dobite gostača?"

"Učičajte se no, gospa!" je rekel mojster in prekinil delo. "Ponika vzameva s kmetov k sebi. Star je deset let, šole na kmetih so slabe, v Ljubljani se bo vendar navzel malo več učenosti in maur, da bo potem laže sedel tu pri meni na stolu."

Pirčeva je polagala deske v postelnjak. "Skrajnji je čas, da ga vzameva zopet k sebi. Tak je že postal — verjamete gospa? — tedi, ki je zdaj pri nji, pravi mama, meni pa teta. In še jokale se je, žaba, da ne gre in ne gre v Ljubljano, teta, moja sestra, mu je pa pomagala: 'Pusti mi ga, deset let sem zanj skrbel, če ga dozdaj nisi pogrešala, ga zdaj tudi ne boš!' — Nič ne rečem, saj ga ima res rada. Toda koncem koncev je le najin sin in ne njen — ali naj vse žive dni gnoj kida in krave pa-se?"

Črevljar je pritrdil: "Midva sva mestna, fant je tudi mesten, zato spada v mesto in ne med kmete."

"Saj ga nisva dala rada iz hiše," je nadaljevala mojstrica, "toda kaj sva hotela: v tovarno sem hodila, ali jo naj pustim radi otroka in izgubim pokojnino? — Zdal sem dosegla leta, zdaj sem izpregla, imam pokojnino — do- bri so tolarčki! — zdaj ga lahko komandirava doma."

"Takta novica! — Kdaj pa pride?"

"Pojutrišnjem, v nedeljo. Sam grem ponj," se je oglašil mojster. "Ženi ga teta nemara niti ne bi dala."

"Ti — pa da ne boš hud z njim!" ga je opomnila žena.

"Poješel ga bom!" jo je šalji- vo zavabil mojster. "Ubogati mora, pa, bova prijatelja. — Peter, kam pa zijaš spet?"

Peter je zavpil "Av!" še preden ga je mojster ujel za uho; drugega odgovora ni dal, le z ve- jo v nemo se je spet posvetil delu. "Kaj sem hotela reči..." je povzela besedo Jerajeva. "Ne, sem rekla, to moram, da vam povem, kaj se mi je sanjalo. Kaj takega še ne!"

V dokaz popolne pozornosti sta Pirčeva dva prekinila vsak svoje delo in se obrnita k Jerajevi.

(Prilož.)

ZNANI IGRALEC TAJNO POROČEN

Te dni se je izvedelo, da je znani ameriški gledališki igralec, Lou Tellegen, že tri leta poročen z Isabello Craven Dillworth. Baje niso niti njegovi najožji prijatelji vedeli za to tajno zvezo.

Brezžična telefonija in tisk.

Enostavno in ceno poročanje vesti tvori podlago ugodnemu razvoju in uspešnemu procvitanju tiska, ki mora stremeti za tem, da izkoristi vsako novo prometno sredstvo in ga priključi svojemu aparatu, da more tako ustrezati vsem zahtevam modernega življenja. Vsako novo prometno-tehni- ško sredstvo, ki omogoča cenejše javljanje in smotrenje ureditev poročevalske organizacije, daje pobudo evoluciji, katere mora slediti; kajti gotovo je, da mora istotako kakor v drugih stvarih tudi med prometnimi pripomočki javljanja in uspehom oziroma stavljenimi zahtevami vladati gotovo ravnotežje.

Brezžična telefonija in telefonija je eno takih sredstev, ki istočasno preskrbuje poljubno število prejemnikov s poročili iste vsebine. Tako javljanje je brez dvoma najenostavnejše, najcenejše in najsmotrenjeje. Radiotelegrafija ima sledeči glavni lastnosti: vse materialne voze med oddajnikom in prejemnikom so nepotrebne, in drugič, lahko oddane valove pre- jema v gotovem krogu ne samo določeni ampak vsak poljubni prejemnik, če je le njegova pre- jema postaja urejena za določeno valovno dolžino.

Najprej je tehnika javljanja vesti izkoristila prvo lastnost, namreč, da je možna zveza brez vod- nikov, ki jih je treba postavljati in vzdrževati. Posebno se je raz- vil ta način javljanja tam, kjer ni bilo mogoče upostaviti žične zveze; na pr. za javljanje ladjam na odprtem morju ali preko zem- ljine ki vsled meteoroloških ali okeanografskih vzrokov ali pa tudi vsled sovražnega obnašanja prebivalstva ne dopuščajo racio- nalnega izkoriščanja žičnih vo- dov.

Istočasno se je pričelo misliti na to kako bi uporabili drugo last- nost, t. j. hkratno prejetje na različnih mestih ali z drugimi be- sedami možnost cirkularnega jav- ljanja. Znana je prav uporaba v tem zmislu, ki je služila mornar- stvu v primerih nevarnosti. Ogro-

žena ladja je javila klic, "eqd" (come quick, danger), ki ga je pozneje mednarodna konferenca normalizirala na SOS (safe our souls).

Žurnalistika je kmalu zaslužila v tem novem načinu prednosti, ki jih ji dotedanja prometna sred- stva niso mogla nuditi. Že pred svetovno vojno so se pojavile v ugodnih obalnih točkah brezžične postaje, ki so poročale novosti zadnjih 24 ur ladjam na oceanu. Sistem se je vedno bolj izpopol- njeval in vse večje ladje so imele posebne tiskarne, ki so tako pre- jele vesti raznožile v obliki ladij- skega dnevnika. Popotnik 20. sto- letja ima tudi za časa prekoocean- ske vožnje zvezo s trgovskimi, kulturnimi, znanstvenimi centri.

Svetovna vojna je že prav po- sebno poudarila važnost brezžič- nega javljanja. Dostikrat je bilo mogoče oddaljenim kolonijam do- biti poročila in navodila iz uprav- nih središč vojujočih se držav le radiotelegrafskim potom. Tudi vojni propagandi v sovražnih de- želah je dobro služilo to sred- stvo. Zmožnost cirkularnega jav- ljanja je prišla, do popolne v- ljave v svetovni vojni. Nastala je celo vrsta velikih brezžičnih po- staj, ki so omogočile javljanje vojnih uspehov najoddaljenejšim točkam kontinenta. Zanimivo je, da je bila naš radiotelegrafija ona, ki je pripomogla k temu, da je dobila politično-vojaška sve- tovena vojna značaj splošne in in- ternacionalne meščanske in raz- redne borbe. Bila je to posledica radiotelegrafskih govorov, odda- nih na postaji Carskoje selo.

Katere vrste vesti prihajajo pred vsem v poštev pri radiotele- grafskem javljanju? Borzna poro- čila, komunikacije, rezultati meteo- roloških opazovanj, časovni signa- li, poročila časopisnih dopisnih uradov in dr.

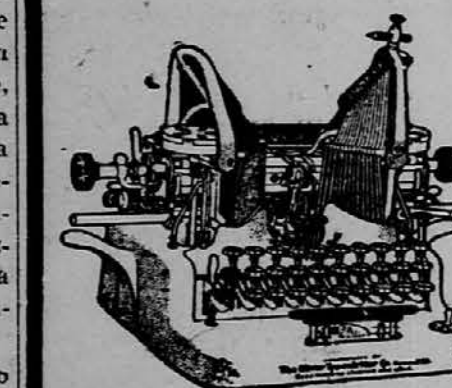
Ogledati se hočemo prednosti in hibe radiotelegrafskega jav- ljanja poročil dopisnih uradov dne- vnega časopisja. Ta poročila deli- mo lahko v dve glavni skupini: vesti, ki v enaki meri zanimajo

vse časopise, in vesti, ki imajo po- men le za gotove liste in ki so ta- korekoč tajnosti poedinih listov. Cirkularno javljanje izključuje vsako možnost specijalnega jav- ljanja le gotovim interesantom. Vesti tajnega značaja bomo mo- rali pošiljati tudi v naprej po ži- ci; istotako odpravljamo depeše, ki sicer niso tajnost, toda imajo pomen le za gotove naročnike. Za radiotelegrafsko javljanja so pri- kladna le poročila obširnega znač- aja, ki zanimajo v isti meri vse li- ste, kakor na pr. temata gospo- darsko-geografskega značaja, važ- ne politične novice in slično.

Sedanja poročila izhajajo iz centralnega urada podružnicam in genturam v tu- in inozemstvu, od- kod se izdajajo vesti posamez- nim interesantom. Vse to se vrši s pomočjo žičnega telefoniranja, ki v splošnem dopušča manjše stroške kakor žično telegrafira- nje. Pri radio-telegrafskem in ra- diotelefonskem javljanju gredo vse vesti iz centralnega biroja na oddajno postajo; ako aparat funkcijonira stalno in sigurno, se vrši oddajanje po gotovem vrst- nem redu, oziroma se pri tem na vsebino poročil. En nedostatek pa se pojavi pri tem načinu. Pri žičnem oddajanju je bil centralni urad v direktni zvezi s podružni- co; kar je poročala centrala, to je v tistem trenutku imela podruž- nica v svojem stenografskem za- pisniku. Na vsak način je to veli- ka prednost, katere pa sistem brez žičnega javljanja nima; vsa po- ročila morajo iz centralne še na od- dajno postajo in od tod šele v splošni promet. Naloga moderne organizacije tiska je, da skusa do- biti sredstva, ki bodo premagala tudi to oviro.

Prebivalstvo Berlina in Dunaja.

Lani se je prebivalstvo Berlina pomnožilo za okroglo 75.000 duš in znaša sedaj 4.078.670. Po po- datkih statističnega oddelka du- najskega magistrata je mel Dunaj dne 1. januarja 1925 1.168.328 prebivalcev, torej približno za en milijon manj kot pred desetimi leti, seveda, ako so ti podatki točni.

Posebna ponudba našim čitateljem

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20.
Številico za slovensko čr- ko, č, š, ž — \$25.00

"OLIVER" PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI.

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost, TaKoj laš- Ko vsak piše. Hitrost pisanja dobite v va-jo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Kralj temnic.

Francija, ki je skoz in skoz re- publikanska država, ima svojega kralja temnic. To je neki Celestin Ribot, star 64 let. Mož se je po- našal s tem, da ni nikdar v svojem življenju delal in da pozna več ali manj vse zaopre v Franciji. Pa ne samo to. Ko je bil mlajši, je prepotoval vso Evropo in na- tel turnejah se je vsako pot se- znanil s kako novo ječo. Ribot govori danes o kvalitetah ječ ka- kor svetovni potniki o razlikah med hoteli v posameznih drža- vah. Sedaj se nahaja že enainšest- desetlet pod ključem. Ker je po- polnoma zdrav, se nadeja, da mu bo usoda naklonila še kakšno no- vo znanje s temnicami.

NAZNANILO.

Rojakom v državi Minnesota naznanjamo, da bo v kratkem ob- iskal naš zastopnik Louis Vessel iz Gilberta vse slovenske naselbi- ne v železnem okrožju Minn. Ro- jak Vessel je že naš dolgoletni za- stopnik in je pooblaščen pobira- ti naročnino za "Glas Naroda". Prodajati vsakovrstne knjige naše zalo- ge in sploh opravljati vse v na- š delokrog spadajoče posle.

Pojakom ga toplo priporočamo in jih prosimo, da mu gredo na roke.

Uprava "Glas Naroda"

Še nekaj iztisov - Slovensko-Amerikan- skega Koledarja za leto 1925

imamo v zalogi. Vsebuje izvrstno čtivo, krasne sli- ke in razne druge zanimi- vosti.

Stane 40 centov.

Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči pri:

Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt Street
New York

Nove pošiljatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z money ordrom, v znakah ali gotov denar v zavarovanem pisnu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

Kneippov domači zdravnik	\$1.25
Naša zdravila	.50
Sadje v gospodinjstvu	.70
Zbirka domačih zdravil z opisom človeškega trupla ..	.75
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani	5.00
Slovensko nemški besednjak, (Wolf-Pletrník) — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 1888 strani	10.00
Nemško slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani	7.00
Jugoslavija, 3. zveski, zemljepisni, statistični in gospodarski pregled in — Zgodovina HEB, 3. zveski, zgodovinski podat- ki Jugoslovancov in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslovana	3.25
Mi plačamo poštino.	

